

Spis treści

Wstęp..... 1

1. POJĘCIE BEZPIECZEŃSTWA I JEGO ASPEKTY TEORETYCZNE 15

1.1 Bezpieczeństwo w stosunkach międzynarodowych 15

1.2 Koncepcje bezpieczeństwa międzynarodowego. Rys historyczny
17

1.3.Współczesna wizja bezpieczeństwa 20

OKRES „ZIMNEJ WOJNY”

2. POWSTANIE I EWOLUCJA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTW

ZACHODNICH... .. 25

2.1.Koniec lat 40.: powstanie zachodnich struktur

bezpieczeństwa..... 25

2.2Doktryna obronna NATO na początku lat 50. Próba budowy
europejskich struktur wspólnotowych 28

2.3.Połowa lat 50. zmiana reguł gry 30

2.4.Francuska niewiadoma 32

3. BŁOK PAŃSTW KOMUNISTYCZNYCH INICJATYWY ROZBROJENIOWE OKRESU
„ZIMNEJ WOJNY 35

3.1 Powstanie bloku państw komunistycznych W oczekiwaniu na
III wojnę światowy 35

3.2 Od odwilży do globalnych kryzysów 37

3.3. Dylematy zbrojeń i rozbrojenia podczas zimnej wojny 39

3.4 Polityka imperialna naglinianych nogach (1967-1979)

3.5.Agonia (1979-1988) «

3.6. Upadek komunizmu, zanik wpływów ZSRR w Europie i
wygaszenie „zimnej wojny” «

OKRES PRZEŁAMYWANIA PODZIAŁÓW W EUROPIE

4. PRZEWYCIĘZANIE „ZIMNEJ WOJNY” I NOWA SYTUACJA EUROPY

ZACHODNIEJ.....⁵¹

4.1.Detente i czas kryzysów⁵¹

4.2.Nawrót zimnej wojny i rewitalizacja UZE 53

4.3.Europejska Współpraca Polityczna (EWP) 55

4.4.Zjednoczenie Niemiec - naruszenie zimnowojennego podziału
Europy..... 58

4.5. Wojna o Kuwejt (1990-1991) i jej znaczenie dla
europejskiego bezpieczeństwa 60

4.6.Początek reform NATO i UZE⁶⁻

A.Reformy NATO... ^

B.Rewitalizacja UZE⁶⁴

5. OD KBWE DO OBWE

5.1.....Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w
Europie w okresie zimnej wojny⁶⁷

5.2.KBWE: Poszukiwanie nowej formuły instytucjonalnej (1990-
1994).....⁷⁰

A. Nowe organy i mechanizmy⁷⁰

B. Nowe uprawnienia KBWE wobec państw⁷²

5.3.Powstanie OBWE i jej struktury

5 4. Pierwsze lata OBWE (1995-1999)

5.5.... OBWE w XXI w⁷⁷

5.6. Misje KBWE/OBWE⁷⁸

BUDOWA EUROATLANTYCKICH STRUKTUR BEZPIECZEŃSTWA

6. EUROPA ZACHODNIA - SYMPTOMY ZMIAN W SYSTEMIE BEZPIECZEŃSTWA	83
6.1.Traktat z Maastricht - utworzenie WPZiB UE	83
6.2.UZE w I połowie lat 90	85
6.3.Wielonarodowe jednostki wojskowe	88
A. Eurokorpus...	88
B. „EUROFOR”. „EUROMARFOR” i inne formacje wojskowe	89
C. Struktury „wspomagające” (niemilitarne)	90
6.4.Polityka USA wobec bezpieczeństwa europejskiego	91
6.5.Pierwsze europejskie misje antykryzysowe	93
7. NOWY WYMIAR EUROPEJSKIEGO BEZPIECZEŃSTWA AMERYKAŃSKO-HUROPEJSKIE ROZBIEŻNOŚCI	97
7.1.Ewolucja WPZiB UE. - Traktat Amsterdamski	97
A. „Wspólne Strategie”, jako nowy instrument realizacji WPZiB	98
B. Konstruktywne wstrzymanie się od głosu (KWG)	98
C. Wprowadzenie stanowiska „Wysokiego Przedstawiciela UE ds. WPZiB”	98
D. Inne zmiany	99
7.2.Ewolucja UZE - przygotowanie wygaszenia	100
7.3.....Nowe misje i początek tworzenia EPBO	101
A. Interwencja w Albanii	101
B. Porozumienia międzyrządowe	102
7.4.NATO - współpraca i podział kompetencji	103
7.5.UE a USA u schyłku lat 90	105
A. Nowe formy współpracy	105
B. Interwencja w Kosowie	106
C. Rozbieżności UE-USA na przełomie wieków	108

WSPÓŁCZESNY KSZTAŁT BEZPIECZEŃSTWA EUROATLANTYCKIEGO

8. BEZPIECZEŃSTWO EUROPEJSKIE U PROGU XXI W NOWE OTWARCIE, NOWE WYZWANIA ..	113
8.1 Budowa Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony w ramach UE - aspekt instytucjonalny	113
8.2.Traktat Nicejski	115
8.3.Rozbudowa możliwości operacyjnych UE	118
A.Zdolności UE do współpracy z państwami trzecimi	118
B.Zdolności UE do prowadzenia operacji niemilitarnych	119
8.4.UE a NATO. Wygaszanie UZE	120
8.5.Wojna z terroryzmem i „renacjonalizacja” polityki mocarstw	123
8.6.Misje UE na przełomie wieków	125
A.Misja w Macedonii	125
B.. Misja w Kosowie	126
C.Walka z terroryzmem	127
8.7.Kryzys iracki i oś Paryż-Berlin	128
9.BEZPIECZEŃSTWO EUROPEJSKIE PIERWSZEJ DEKADY XXI W.	131
9.1.....TKUE i TRUE	131
9.2.Europejska Polityka Sąsiedztwa i Europejska Strategia Bezpieczeństwa	134
A.Europejska Strategia Bezpieczeństwa.	134
B.Europejska Polityka Sąsiedztwa	135

9.3.Potencjał militarny UE	136
A.Europejska Agencja Obrony	137
B.. Grupy bojowe UE	138
C.Europejska żandarmeria	139
9.4.....Misje UE I ⁴⁰	
A.Demokratyczna Republika Konga	140
B.Bośnia, operacja „Althea”	141
C.Bliski Wschód: Irak. Strefa Gazy. Liban	142
D.Czad i sudański Darfur	143
E.Patrołowanie wybrzeża Somalii	143
R Inne operacje	144
9.5.Walka z terroryzmem i współpraca z USA	144
9.6.....NATO: między poszerzeniami a spoistością	148

STRUKTURY BEZPIECZEŃSTWA W EUROPIE ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

10. EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA - POSZUKIWANIE NOWEJ TOŻSAMOŚCI W BEZPIECZEŃSTWIE KONTYNETALNYM	155
10.1.Inicjatywa Środkoeuropejska (ISE)	151
A. Powstanie i organy ISE	
B. Funkcjonowanie ISE od połowy lat 90	
10 2. Grupa Wyszehradzka (Visegrad 4. V-4. GW) przed akcesją do UE.....	159
10.3.Inicjatywy UE lat 90. Pakty Stabilizacyjne	
A. Pakt Stabilizacyjny 1 (1904-1995)	
B Pak. Stabilizacyjny II (1999)	
10 4 Struktury współpracy w rejonie Morza Bałtyckiego	
A Rada Państw Morza Bałtyckiego (RPMB); Council of the Baltic Sea States, CBSS.....	
B Rada Bałtycka (RB). Baltic Council. BC	164
10.5.Struktury współpracy na Bałkanach	166
A.Struktury stabilizujące obszar postjugosłowiański	166
B.Czarnomorska Współpraca Gospodarcza (BSEC)	167
C.inne struktury współpracy	*68
10.6.Więzi państw ESW z NATO i z UZE	169
10.7.Droga do UE .	
10.8.Współpraca w EŚW po akcesji do UF. i NATO	172
10.9.Spory regionalne EŚW	174
11 SYSTEMY BEZPIECZEŃSTWA W REGIONIE PORADZIECKIM	177
11.1.Upadek ZSRR i powstanie WNP	177
A.Rozpad ZSRR...	177
B.Zapełnianie „próżni bezpieczeństwa”	178
11.2.„Bliska zagranica” i ..I wojna czeczeńska”	180
11.3.Sytuacja w II połowie lat 90	182
11.4.Imperium w odbudowie (1999-2001)	184
11.5.Walka z terroryzmem (2001-2004)	187
11.6.....Dyplomacja gazowo-pancerna (2005-2009)	190
11.7. GUAM/ODED.	193
A.Powstanie i współpraca z UE	193
B.....Rewitalizacja	194
C.Na łasce Rosji (?)	196
11.8. Współpraca rosyjsko-białoruska	196

NOWE WYMIARY BEZPIECZEŃSTWA EUROPEJSKIEGO W XXI WIEKU

12. ROZBROJENIE PO 1990 R	201	
12.1. Przesłanki rozbrojenia podczas „zimnej wojny"	202	
12.2. Porozumienia w sprawie broni konwencjonalnych	204	
A. CFE.....	204	
B „Bronie nadmiernie okrutne" i porozumienie CCW	206	
C. Miny i lekka broń	207	
D. CSBM po zimnej wojnie	208	
12.3. Rozbrojenie nuklearne	209	
A..... START-I i II	209	
B. CTBT, SORT i START III	210	
C. Nuklearna broń taktyczna	211	
12.4. Inne rodzaje broni i nieprolifracja		
A. Broń biologiczna i chemiczna	213	
B..... Nieprolifracja	217	
12.5. „Tarcza antyrakietowa" - kontrowersje..		
13. BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE; gi		
13.1..... Nośniki energii - geneza problemu		
13.2. Europejska Karta Energetyczna i Traktat Karty Energetycznej	226	
13.3.. Polityka energetyczna		' ₃₍₎
13.4..... Węgiel	232	
13.5. Ropa naftowa	233	
A. Dostawy ropy z krajów arabskich	233	^
B Dostawy ropy z Rosji i Kaukazu		^
C. Ropa z Azji Środkowej		^
13.6. Gaz ziemny	236	
A. Gaz z obszaru byłego ZSRR		24 j
B. Import gazu / Afryki	242	
13.7. Energetyka jądrowa		
14. PRYWATYZACJA PRZEMOCY		
14.1. Najemnicy - historia	248	
14.2. Najemnicy - status prawny i marginalizacja		^
14.3.... Usługi wojskowe - nowy popyt	254	
14.4. Usługi militarne - podaż w nowych formach		^
14.5. Misje prywatnych firm wojskowych	258	
14.6. Wątki polskie		
TABELE, ZESTAWIENIA, BIBLIOGRAFIA		
Tabele i zestawienia.	285	
Summary.	287	